

Květná neděle

(Iz 50,4-7; Flp 2,6-11; Lk 22,14-23,56)

Dnes nás církev zve, abychom pozorně rozjímali nad umučením našeho Pána s láskou a vděčností. Tento rok je naším průvodcem evangelista Lukáš, který o Ježíšově umučení vypráví s velikou úctou a obdivem.

Tato úcta se projevuje především v tom, že evangelista nezdůrazňuje kruté a ponižující detaily mučení. Nemluví o bičování, nebo lépe, nepoužívá slovo „bičování“, ale do Pilátových úst klade neurčitý pojem: „Dám ho tedy potrestat.“ (Lk 23,22) Lukáš nemluví ani o korunování trním, nemá potřebu vyprávět o tom, že Pán byl takto ponížen. Ve scéně, kdy je Ježíš před Synedriem, nemluví o falešných svědcích, kteří na něj žalují, jeho zájem se soustředí pouze na Ježíšovu odpověď, ve které se zjevuje celá jeho důstojnost Krista a Syna Božího. To vše nám tedy napomáhá k opětovnému prožití Ježíšova umučení se stejnou úctou vůči Pánu, jakou měl Lukáš.

Ukazuje též na veliký obdiv, který chová k Ježíšovi, jenž je modelem trpícího spravedlivého služebníka, který s naprostou poslušností Boží vůli, přijímá celé své utrpení a pomáhá jiným k obrácení a nalezení jednoty s Bohem. Když mluví o getsemanské agónii, všímá si Lukáš tématu „neupadnout do pokušení“. Na začátku Ježíš říká: „Modlete se, abyste nepřišli do pokušení.“ Sám pak učedníkům ukazuje, jak se modlit, aby do pokušení neupadli (srov. 22,40-42). Na závěr Ježíš znovu opakuje: „Proč spíte? Vstaňte a modlete se, abyste nepřišli do pokušení!“ (22,46)

Ježíšova obětavost je patrná už od okamžiku zatčení: když bylo veleknězovu služebníku utřato pravé ucho, on zasahuje, dotkne se jeho ucha a uzdravuje ho (srov. 22,50n).

Ježíš je plný milosrdenství. Když ho křižují, říká: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ (23,34) A lotrovi po pravici slibuje: „Dnes budeš se mnou v ráji.“ (23,43) Tato věta ukazuje velikost Ježíšova ducha, jeho obětavost, ale také jistotu svého vítězství. On ví, že zvítězí: láska, která vychází z Otcova srdce, ho činí vítězem v každém okamžiku.

Celé pašije jsou nesený v duchu první epizody – Poslední večeře Páně. Zde vidíme, jak Ježíš přistupuje ke svému umučení s planoucí touhou. Říká: „Toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět.“ (22,15)

V tomto okamžiku Ježíš předjímá celé své umučení a proměňuje ho ve vyjádření největší lásky. Lukáš vypráví, jak Ježíš „vzal chléb, vzdal díky, lámal ho a dával jim se slovy:

"To je mé tělo, které se za vás vydává. To konejte na mou památku!" Stejně tak vzal i kalich, když bylo po večeři, a řekl: "Tento kalich je nová smlouva (zpečetěná) mou krví, která se za vás prolévá. "" (22,19-20)

Těmito gesty i slovy mění smysl událostí: z negativní a dramatické události, která poukazuje na lidskou ničemnost, činí událost pozitivní. To vše z lásky Ježíšova srdce, které přijímá tyto tragické a nespravedlivé okolnosti, jež se mu stanou příležitostí k darování sebe samého a k ustanovení nové smlouvy.

Když tedy slyšíme pašijový příběh, nesmíme mít před očima jen jeho negativní stránku, smutek a porážku, náš duch se má naopak z hloubky zaradovat: pašije jsou skutečně manifestací té největší lásky Boží, tím největším zjevením Boha, jenž je láska. Okolnosti Ježíšova umučení jsou skutečně tragické, ale jsou přemoženy láskou.

Ježíš ukazuje smysl svého umučení i tím, když říká apoštolům: „Já však jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží.“ (22,27) On se stal služebníkem Božím a služebníkem nás všech. Dal se do našich služeb a přijal náš úděl – a to těch nejbídnějších a nejnešťastnějších z nás – a zevnitř ho proměnil svou milostí a láskou. Až tak nám sloužil.

První čtení mluví o Hospodinově Služebníkovi, který nastavuje záda těm, kdo ho bičují, svou líc těm, kdo rvou jeho vous, neskrývá svou tvář před slinou a pohanou, neodporuje. Je to poslušný služebník, který má synovskou poslušnost, protože se nechává vést nebeským Otcem, aby ukázal tu nevyšší lásku. Proto není potupen, jak říká Izaiášovo proroctví.

Aplikujeme-li tento úryvek na Ježíše, můžeme říci, že on je ve svém mučení vítězem, nikoli poraženým.

Také druhé čtení, které uvažuje o celém Ježíšově životě, klade do svého středu jeho vyvýšení. Pavel říká: „Ponížil se a byl poslušný až k smrti, a to k smrti na kříži. Proto ho také Bůh povýšil a dal mu Jméno nad každé jiné jméno.“

Od této chvíle musí všichni k slávě Boha Otce vyznat, že Ježíš je Pán.

V pašijích jsou i epizody, které jsou nám velmi blízké: zvláště ta část, kde se mluví o trojím Petrově zapření, zde je patrné, jak slabá je naše lidská přirozenost.

Během Poslední večeře tvrdí Petr, že je připraven jít se svým Pánem do vězení a třeba i na smrt (srov. Lk 22,33). Ale Ježíš, který ví, že Petr ještě nekráčí po cestě obětavosti, která

vede až k mučednictví, mu řekl: „Říkám ti, Petře: Ještě se ani kohout dnes neozve, a ty už třikrát zapřeš, že mě znáš.“ (22,34)

Ježíš je jediný, kdo může vítězně vyrazit do tohoto strašlivého boje, který zahrnuje i dar vlastního života. Jedině po jeho pašijích, a díky nim, mohou mučedníci získat odvahu, za pomoci jeho milosti, čelit všem mučením, aby tak vydali svědectví o jejich víře a lásce.

Petr ve skutečnosti ani tento obětavý úmysl neměl. Jak to Ježíš předpověděl, třikrát svého Mistra zapře, a s každým zapřením o sobě víc a více pochybuje. Po třetím zapření zakokrhá kohout a Pán upře svůj pohled na Petra. Tehdy si Petr vzpomněl na slova, která mu Pán řekl, odešel a hořce se rozplakal (srov. 22,54-62). Kontakt s Pánem vyvolává obrácení, pokání, tedy znovuzrození duše.

Pro Lukáše byla na Ježíšově procesu důležitá Ježíšova nevina. Tu potvrzuje i Pilát již od prvního setkání s Ježíšem, když říká velekněžím a zástupu: „Neshledávám na tomto člověku žádné provinění.“ (23,4)

Ale oni trvají na svém, a protože mluví o Ježíšově službě, která se začala v Galileji, posílá ho Pilát k Herodovi, který měl nad Galileou jurisdikci.

Když mu ho pak Herodes posílá zpět, shromáždí Pilát velekněze, židovské autority a lid a říká: „Přivedli jste mi tohoto člověka, že prý pobuřuje lid. Já jsem ho vyslechl ve vaší přítomnosti, ale neshledal jsem, že by se tento člověk provinil něčím z toho, co na něj žalujete. Ale ani Herodes ne, vždyť ho poslal nazpět k nám. Prostě nespáchal nic, co by zasluhovalo smrt.“ (23,14-15)

Později, neboť lid trval na propuštění Barabáše místo Ježíše, se jich Pilát ptá: „Ale co špatného udělal? Neshledal jsem na něm nic, co by zasluhovalo smrt.“ (23,22)

Je patrné, jak evangelista Lukáš lpí na naprosté Ježíšově nevinnosti. On je tím spravedlivým, který trpí, aby vykoupil hříšníky; on je to, kdo z čisté lásky přijímá úděl odsouzených na smrt, a tak rozprostírá svou milost na všechny okolnosti – i nad ty nejtragičtější – lidského života.

Ježíš zjevuje celou svou obětavost, i když se obrací k ženám, které nad ním pláčou. Říká jim: „Jeruzalémské dcery, neplačte nade mnou! Spíše nad sebou plačte a nad svými dětmi.“ (23,28)

Ježíšovi není lhostejný osud, který hrozí Jeruzalému, nemyslí na svůj úděl. Jako vždy, myslí více na ostatní, než sám na sebe.

Ke konci pašijí jsme svědky zjevení: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha!“
(23,46) Z tohoto zvolání poznáváme, že Ježíšova smrt je návratem k Otci.

Setník, který viděl všechno, co se stalo, nakonec vyznává: „Tento člověk byl skutečně
spravedlivý.“ (23,47) Když se zástupy vrací, bijí se lidé do prsou (srov. 23,48).

Ježíšova smrt vyvolává obrácení, je pramenem duchovní obnovy, znovuzrození osoby,
návratu k Bohu, v lásce a důvěře.

Ježíšovo umučení je nevyčerpatelným pokladem milostí. Každý detail pašijí má svůj
hluboký význam, pašije představují, velice působivě, zjevení božské lásky.

Ježíšovo umučení nás vede k pokoře. Víme moc dobře, že i my jsme součástí toho
lidství, které se zatvrdilo vůči Božímu Synu.

Ježíšovo umučení, jeho pašije, jsou pro nás i zdrojem naděje. Víme, že Ježíš zlo i smrt
porazil; porazil je pro nás, aby nás mohl obdarovat svým vítězstvím. Po Ježíšově umučení, a
díky němu, můžeme kráčet s hlavou vzhůru, neboť víme, že jsme byli Ježíšem milováni až
k této hranici, a že jeho umučení proměňuje celý náš život pozitivním způsobem a získává
nám – jak to bylo i v jeho případě – nový život.

Budme tedy Pánu vděční a přijímejme tyto vzácné milosti, které jsou schopny
proměnit celý svět.